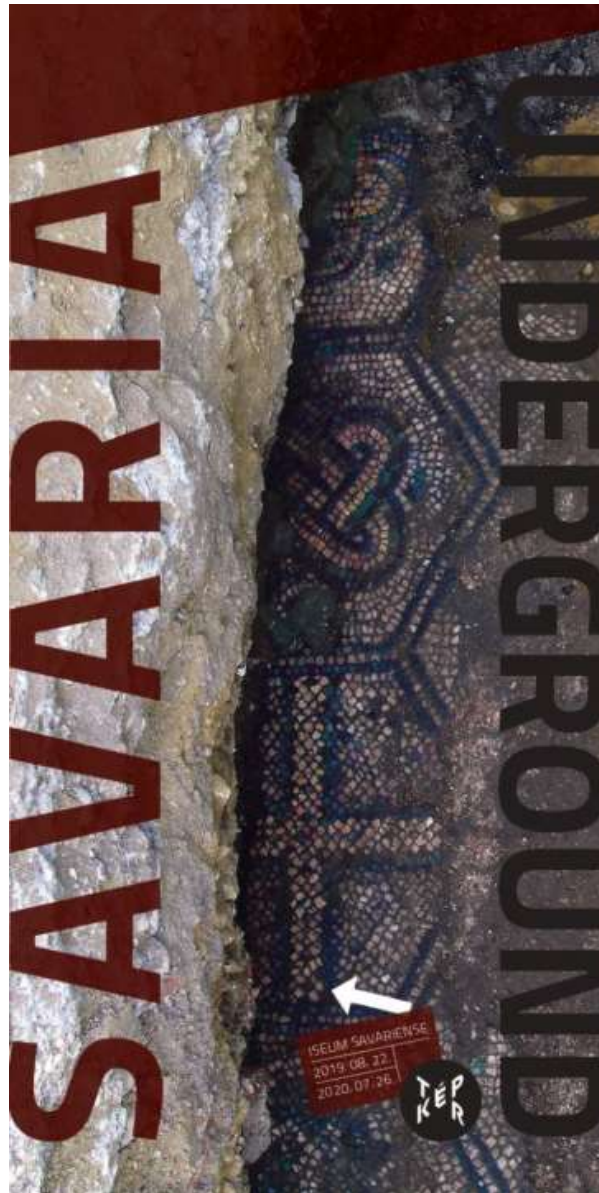

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

KÉP-TÉR – „Savaria Underground” című időszaki kiállításról és a kapcsolódó múzeumpedagógiai programról

NKA-Közgyűjtemények kollégiuma

Pályázati azonosító: 204106/02335

1. A kiállítás megvalósításának eredményessége, szakmai vonatkozása, tapasztalatai:

Az elmúlt évekhez hasonlóan, a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum éves, tematikus kiállítássorozata, az egyes helyszíneken készülő kiállítások az adott tagintézmény gyűjteményeit, szakmai profilját tükrözik. 2019-ben Szombathely a központi téma, illetve mindaz, amit a régészet napjainkig feltárt, a helytörténeti, néprajzi és botanikai kutatások a közadakozásból létrehozott közintézményekről, arborétumokról, közparkokról, a környező fálvak beolvasztásáról a 19. század végétől az 1930-as évekig működő kávéházakról és cukrászdákról bemutathat. A sorozat kiállításai a Savaria Múzeum Dísztermében, Kötárában, az Iseum Savariense-ben, és a Smidt Múzeumban valósulhattak meg az NKA támogatásának is köszönhetően.

2019. augusztus 22-én megnyitott a „KÉP-TÉR” című időszak kiállítássorozat második részeként a „Savaria Underground – A föld alatti Szombathely” című tárlatunk az Iseum Savariense-ben. A tárlathoz jobbra az utóbbi évtized(ek) során kutatott 16 lelőhely (ebből két közép- ill. újkori, többségében római kori) tárgyi hagyatékából válogattunk, főként olyan műtárgyakat, amelyek nem részei az intézményeink állandó kiállításainak, és eddig időszak tárlaton sem láthatták a látogatók.

A kiállítás látványát az határozta meg, hogy az itt élő, vagy ide látogató számára láthatóvá, megismerhetővé tegye Szombathely és római kori elődjének egykor volt, de ma már nem álló épületeit, egyben érdemi fogódzót adjon a ma álló város és az alatta meghúzódó települések viszonyáról. Az egyes lelőhelyek válogatott tárgyait tartalmazó hagyományos, vitrin központú bemutatást a vitrin fölött elhelyezett nagyméretű, a lelőhely fölött ma álló épület vagy városrészlet képét tartalmazó poszter eleveníti meg, míg a vitrin alatti paravánfelületeken a feltárt épületrészletek, ház, út és csatorna-maradványok alaprajzai jelennek meg.

A mai város és az egykori római település viszonyát legmarkánsabban az a nagyméretű poszter hozza „közös nevezőre”, amely a mai város utcahálózatára vetítve a római kori Savaria - mai ismereteink alapján összerajzolt - rekonstruált városképét jeleníti meg.

Eddigi gyakorlatunknak megfelelően az időszak kiállítás tematikájához 3 előadásból álló előadássorozat kapcsolódott, amelyben két intézményi munkatárs és egy vendég előadó beszélt a városi régészeti kutatások jellegzetességéről, sajátos feladatáról és módszereiről. A tárlatot – részben a COVID-19 miatt - meghosszabbítottuk, továbbá a témához kapcsolódva, 2021 tavaszán kétnapos nemzetközi konferenciát szervezünk „Pannonia Underground” (A földalatti Pannonia) - A városi régészet új útjai címmel.

2. A „Savaria Underground ” című időszak kiállítás sajtómegjelenésének linkjei:

<http://www.tvszombathely.hu/hirek/savaria-underground-kiallitas-az-iseumban-20190823>

<https://www.youtube.com/watch?v=dJnxJS2XaqI>

<https://magyarmuzeumok.hu/cikk/savaria-underground>

<https://www.vaol.hu/vezeto-hirek/iseum-savariense-asatasi-terulet-ide-belepni-szabad-3218065/>

<https://www.katolikusradio.hu/musoraink/adas/1/501869>

<http://mozaikmuzeumtura.hu/muzeumba-menni-jo-szeptember>

<https://frissvideok.hu/regionalis/1189525-video-savaria-underground-kiallitas-az-iseumban>

<https://m.szombathely.hu/onkormanyzat/onkormanyzati-hirek/dr-puskas-tivadar/savaria-undergrand-cimmel-nyilt-kiallitas.16559/>

Szombathelyi Tv Műhely c. műsor – 2019. augusztus 27.

<http://www.szty.hu/muhely/muhely---2019-augusztus-27>

3. Az intézmény weboldalának linkje, ahol a kiállítás ismertetője elérhető:

http://iseum.savariamuseum.hu/Aktualis/Idoszaki_kiallitasok/KePTeR_Savaria_underground8.html

A kiállítás ismertetője a weboldalunkon – legalább egy évig – továbbra is elérhető lesz.

4. A kiállításához kapcsolódó kiadvány:

A kiállításához kapcsolódó kiadvány nem készült.

5. A kiállítás hasznosulásának értékelése:

- **Látogatók száma** 2019. augusztus 23.-2020. március 13. között összesen **2.373 fő** (ingyenes és fizetős)
- 2019. augusztus 22. KÉPTÉR/” Savaria Underground” -**kiállításmegnyitó: 92 fő**
- **belépőjegyekből származó bevétel** mindösszesen 2019. augusztus 23. – 2020. március 13. között: **446.210 Ft**

6. A kiállításához kapcsolódó egyéb programok:

- 2019. augusztus 22. KÉPTÉR/” Savaria underground” kiállításmegnyitó: **92 fő**
- 2019. augusztus 23-25. Savaria Történelmi Karnevál: **620 fő**
- 2019. november 14. KÉPTÉR előadássorozat 5. Dr. Pap Ildikó Katalin: Hogyan kerültek olyan mélyre? – A városi ásatás módszertana: **20 fő**
- 2019. november 28. KÉPTÉR előadássorozat 6. Sosztarits Ottó: Feltárás, megőrzés, műemléki rekonstrukció – Az ásatás és az örökségvédelem lehetősége a városi régészetben **:18 fő**
- 2019. december 12. KÉPTÉR előadássorozat 7. Dr. Láng Orsolya: A városi régészet helyzete és Aquincum, avagy van még mit kutatnunk? **20 fő**

7. A kiállításához kapcsolódó múzeumpedagógiai program ismertetése:

A 2019 augusztusában bemutatkozó „Savaria Underground” c. időszak kiállításához kapcsolódva sokrétű múzeumpedagógiai tevékenység megvalósítását tervezte el intézményünk, a történeti múltat feltáró régészeti kutatást középpontba állító, élményalapú múzeumi gyermekprogramokat: az óvodásoknak és általános iskolai tanulóknak aktív részvételt kínáló, játékos foglalkozásokat, középiskolai projekt- és témanapokat, egyetemi tanulmányi alkalmakat.

A kiállításához kapcsolódó múzeumpedagógiai hasznosítás és bemutatás célja az volt, hogy az elmúlt évtizedekben Szombathely belterületén végzett régészeti kutatások legfrissebb és legfontosabb eredményeit bemutassuk, valamint megkíséreljük közelebb hozni az ókori várost a mai kor emberéhez, vagyis egy jól érzékelhető és könnyen értelmezhető savariai városképet tárjunk a látogatók elé.

A kiállított ásatási felvételek, magyarázó rajzok, installációs tablók és a tárlókba helyezett régészeti leletek rendkívüli módon szemléltető jellegüknél fogva a pedagógia célcsoportjai felé történő közvetítést erősen indokolták.

A kiállításához kapcsolódó, meghirdetett múzeumpedagógiai programok:

- „*Archeomanók*” az óvodák, illetve az általános iskolák alsó tagozatának 1-2. évfolyama számára. Meseadaptáción (*A régész manói*) alapuló, életkori sajátosságokhoz igazított kultúrtörténeti és régészeti tartalmak, játékos ásatási tevékenységek. A foglalkozás időtartama 60 perc.

- „**(L)ássuk Savariát!**” A Szombathely belterületén vezetett régészeti kutatások eredményeinek bemutatását követően (L)ássuk Savariát közösen! Az általános iskolák alsó tagozatának 3-4. évfolyama számára. Életkori sajátosságokhoz igazított helytörténeti, természettudományos és régészeti tartalmak, közös játék a múltat feltáró ásatási jelenetekkel, pillanatképekkel. A foglalkozás időtartama 90 perc.

- „**Savaria Underground**” A városi régészet eredményei Szombathelyen. Az általános iskolák felső tagozatának 5-8. évfolyama, a középiskolák 9-12. évfolyama, valamint egyetemisták számára. Életkori sajátosságokhoz igazított helytörténeti, természettudományos és régészeti tartalmak, közös játék a föld alól kirajzolódó egykori városkép, valamint tárgyi leleteinek megismerésével. A foglalkozás időtartama 90 perc.

A kiállításához kapcsolódó múzeumpedagógia résztvevői és célcsoportjai:

A kiállítás megszólított célcsoportjai érdeklődési szempontok, korosztály és területi megoszlás szerint került meghatározásra. Elsődlegesen az ókortörténet, a régészet, a helytörténet iránt érdeklődőket, továbbá az ilyen jellegű tanulmányokat folytatókat igyekeztünk bevonni, másodsorban a legkisebbeknek szeretnénk volna múzeumi élményt nyújtani, akik felnőve múzeumhasználókká, múzeumlátogatókká válhatnak. A *Savaria Underground* kiállítás múzeumpedagógiai résztvevői többségében a szombathelyi, valamint a városkörnyéki közoktatási intézményekből és óvodákból érkezett csoportok voltak.

Sajnos, a 2020. március második felére és áprilusra tervezett középiskolai projektnapok, valamint több felső tagozatos általános iskolai program, múzeumpedagógiai foglalkozás a rendkívüli helyzet miatt bizonytalan időre elhalasztásra került.

A célkitűzések megvalósításának értékelése:

Az oktatási intézmények tanulói történelmi tanulmányaik ókori fejezetéhez, a kisebbek lakóhelyük történetéhez immár savariai leletek egész sorát tudják kötni. Megismerték továbbá a régészek szakmai munkáját, egy-egy lelet útját a lelőhelytől a kiállításig. A játékos múzeumpedagógiai foglalkozások során a kiállításban berendezett ásatáson ecset segítségével zajlott a fából ácsolt kutatóárokban a „régészeti feltárás”, kitalicskával történt a leletek „múzeumba” szállítása, ahol szakértő kezek kezdtek „restaurálásba és leltározásba”. A szimulációs játék segítette a gyermekeket abban, hogy átéljék és értelmezzék a régészek múltat feltáró munkáját, a homok alól előkerült műtárgymásolatok kézbevétele (pénzérme, római

olajmécses, dobókocka, kerámiatöredékek stb.) pedig az ismeretek könnyebb rögzülését, jelenségek és összefüggések megértését, ám mindenekelőtt a múzeumlátogatások élményszerűvé tételét segítették elő.

A múzeumpedagógiai foglalkozások helye: Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum – Iseum Savariense Régészeti Műhely és Tárház, 9700 Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 6-8.

- **2019. augusztus 22-31.: Savaria Karneválon 1 foglalkozás/113 fő**
- **2019. szeptember 1-30.: összesen 3 foglalkozás/76 fő**
- **2019. október 1-31.: összesen 1 foglalkozás/32 fő**
- **2019. november 1-30.: összesen 13 foglalkozás/285 fő (BEL-TÉR 13 fogl.)**
- **2019. december 1-31.: összesen 12 foglalkozás/265 fő (BEL-TÉR 12 fogl.)**
- **2020. január 1-31.: összesen 16 foglalkozás/349 fő (BEL-TÉR 16 fogl.)**
- **2020. február 1-29.: összesen 12 foglalkozás/269 fő (BEL-TÉR 2 fogl., KÜL-TÉR 10 fogl.)**
- **2020. március 1-13.: összesen 9 foglalkozás/208 fő (KÜL-TÉR 9 fogl.)**

Mindösszesen: 67 foglalkozás/1597 fő

8. A kiállítás, kiállításmegnyitó és a múzeumpedagógiai foglalkozások fotódokumentációja:

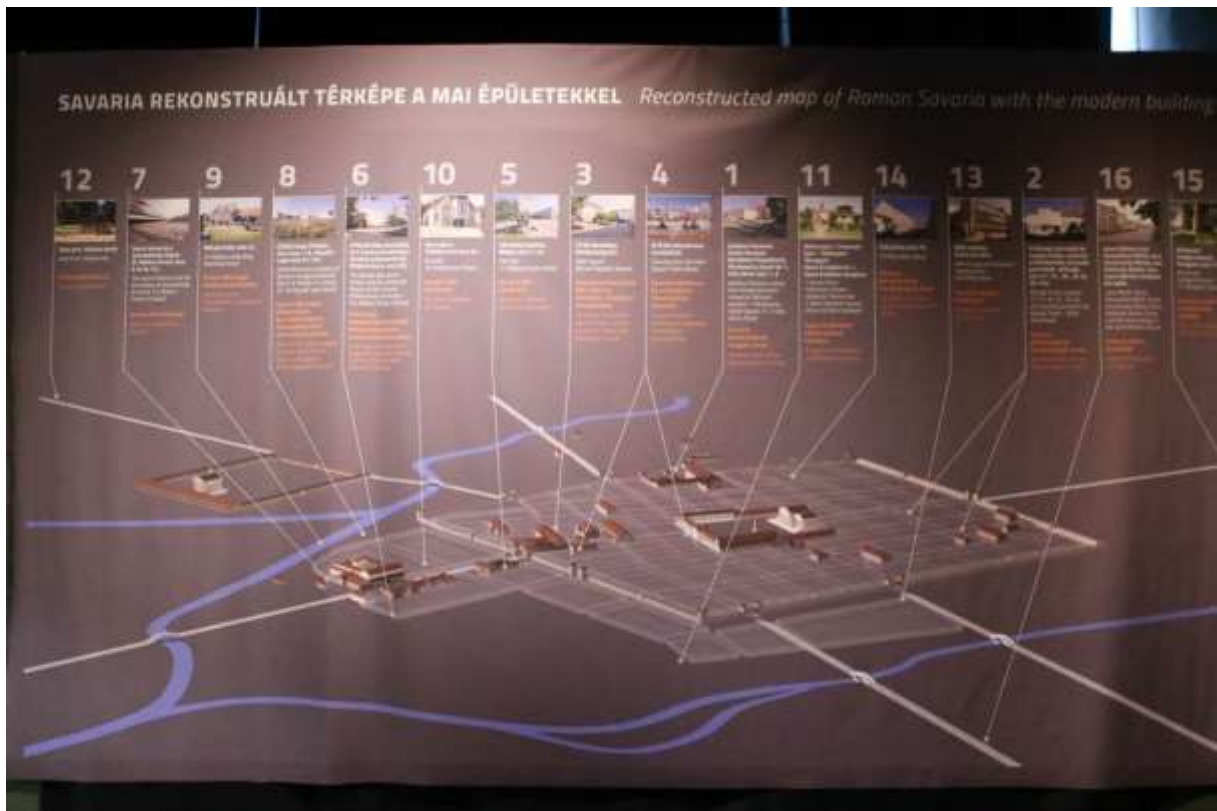

Fotódokumentáció a múzeumpedagógiai foglalkozásokról:

A kiállításnyitó meghívója:

A Savaria Megyei Hatáskörű Városi Múzeum tisztelettel meghívja Önt.

2019. augusztus 22-én 17 órákor az Iseum Savariensébe

a **KÉPTÉR** kiállításorozat

SAVARIA UNDERGRUND

címlő kiállításának megnyitójára.

Köszöntőt mond:
CSAPLÁROS ANDREA
múzeumigazgató

A kiállítást ajánlja:
DR. PUSKÁS TIVADAR
polgármester

A kiállítást megnyitja:
DR. BARTUS DÁVID
tanszékvezető egyetemi docens
ELTE Régészettudományi Intézet

A kiállítás kurátora:
SOSZTARITS OTTÓ
régész

Szombathely, II. Rákóczi Ferenc u. 6-B. | A kiállítás 2020. júliusig látható.

A rendezvényen fotók készülhetnek.

